

SANT JOAN

BOLLETI INFORMATIU

Nº 115 - JUNY-JULIOL 1.982

FOMENT DE TURISME. MALLORCA. SANT JOAN. 1982.

Ap Baupá

Sumario

SANT JOAN

- Editorial conjunta de Premsa Forana
 - A manera de disculpa
 - Reconeixement de mèrits a Don Miquel Fuster.
 - Tercera edat
 - Sabieu que...
 - Del poble i pel poble
 - Sant Joan de juny
 - Lletres: "llegendes manacorines"
 - La Parròquia:
 - .Les vacances
 - .Informació de la Parròquia
 - El Corpus en Palma
 - Primavera de l'esperit
 - Aviació
 - Pàgina 13: Caïn y Abel
 - Temes agrícoles
 - Sanitat: Alcoholismo
 - Exigir o estimular?
 - Premsa Forana
 - Sección juvenil
 - Curset de Cultura Popular:
 - .Sis setmanes de curset
 - .Pautes, temes culturals i monografies
 - Temps enrera: Medicina casolana
 - Teranyines
 - Instantània d'ahir
 - Pasatiempos
- NOTAS DE REDACCION**

Las opiniones manifestadas en los artículos y colaboraciones publicadas en este Boletín, manifiestan la forma de pensar de sus autores pero no necesariamente la de los que en él trabajamos.

BOLETIN INFORMATIVO DEL "CENTRE CULTURAL DE SANT JOAN".-

DEPOSITO LEGAL P.M. 2 - 1979

Imprime APOSTOL Y CIVILIZADRO, Petra

C/ Princesa, nº 24

Nº 115 - JUNY-JULIOL 1.982

EQUIPO DE REDACCION Y COORDINACION DEL BOLETIN.-

DIRECTOR.- Rosa Sastre Juan.

Amador Bauzá Galmés
Juan Bauzá Roig
Juan Bauzá Matas
Antonia Costa Bauzá.
Carlos Costa Salom.

COLABORADORES :

Amador Bauzá Galmés
Bartolomé Bauzá Jaume
Juan Bauzá Matas
Juan Bauzá Roig
Antonia Costa Bauzá
Carlos Costa Salom
Gabriel Ferriol
Miguel Florit Huguet
Miguel Fuster
Juan Gayá Matas
Miguel Gayá
Juan Jaume Niquorra
José Mas Llaneras
Catalina Mas Munar
Vicente Millán
Catalina Pocoví
Magdalena Rubí
Sananjot
Sección Juvenil
Tofol
Juan Matas
Margalida Català
Josep Mayol
Guiem Riutort

PORTADA : Toni Josep Bauçà Sastre.

Editorial

EDITORIAL CONJUNTA DE PREMSA FORANA

EL MUSEU REGIONAL D'ARTÀ, PREOCUPACIO DE LA PART FORANA:-

La comunicació rebuda recentment pel Museu Regional d'Artà en el sentit de què els objectes estatals depositats al Museu passin definitivament a engrossar el Museu de Mallorca ha estat rebuda amb una gran repulsió no sols per la seva Junta i tot el poble d'Artà, sinó també per tota Mallorca.

D'aquest inoportú succés se n'ha fet portaveu la mateixa televisió, la premsa illenca i els periòdics artanencs "Bellpuig" i Sa Comare Beneta. No podia faltar semblarment la Premsa Forana a dir-hi la seva, sempre a punt per a defensar el interessos dels pobles envers La Ciutat.

El Museu Regional d'Artà fou fundat fa més de 50 anys, essent el pioner en les excavacions arqueològiques, gràcies a l'interès d'una sèrie de persones i amb ajudes notables de l'Ajuntament d'Artà i de la Diputació de Balears. Fruit de la dedicació i de les excavacions realitzades amb la col·laboració del poble i amb els diners dels propis fundadors va ésser la troballa dels cinc guerres i altres objectes, objectiu de la comunicació del Ministeri de Cultura. Efectivament, fa uns 40 anys, es van firmar els documents de depòsit, sens dubte per una forta impossició de l'Administració i, amb la convicció de què aquests depòsits sempre permanexerien al Museu, per part de la Junta fundacional que mai acceptà la documentació dels esmentats depòsits. El Museu, per tant, ja en el seu començament, ja en les excavacions, ha estat una obra popular, sense cap intervenció estatal amb diners.

El Museu té uns estatuts i una junta on estan representats diferents estaments i entitats com són: l'Ajuntament, l'Institut de BUP, "Sa Nostra"... i està legalitzat com a persona moral eclesiàstica, per voluntat dels fundadors.

La Junta del Museu, digníssima continuadora dels fundadors, no sols ha sabut guardar els objectes del Museu, sinó que ha millorat notablement les instal·lacions del mateix amb mesures de seguretat, gràcies a la confiança que li ha depositat "Sa Nostra".

Per altra banda, Artà compta amb un Institut de BUP, on es concentren els estudiants de la comarca de Llevant. Visitant el Museu, podran estudiar les troballes dins el seu propi ambient, des d'on ha de partir sempre tota autèntica educació, ja que endemés, a les noves instal·lacions del Museu, se ha adaptat una sala amb una finalitat merament didàctica i amb publicacions pedagògiques molt avançades per a aducar el nin des del seu propi medi.

Totes aquestes raons i altres més que es podrien treure fan que el Museu Regional d'Artà, els artanencs, el poble d'Artà continuïn essent mereixedors de guardar aquests notabilíssims objectes que són seus. Al manco així els va considerar l'Administració quan els hi va confiar fa uns 40 anys. La constància, la dedicació i la forma com els artanencs han sabut servir el seu Museu són garantia de la seva responsabilitat futura.

Algunes preguntes:

Quines garanties tenen les persones que depositen els seus objectes al Museu, si el mateix Estat és el primer en aixecar els seus?

No ens diu la més moderna pedagogia que els objectes han d'ésser observats dins l'ambient on han estat trobats?

Com queda premiada la feina dels fundadors?

Quines raons ocultes pot haver-hi en aquesta comunicació?

Què passaria si la Diòcesi també aixecava els seus depòsits que té en el Museu de Mallorca?

a manera de disculpa

Avui, en dirigesc a vosaltres, amics i lligidors del bolletí, per disculpar el fet de que el "Sant Joan" hagi sortit una mica tocatardà.

Tots aquells que siguin o hagin estat estudiants, supòs que no entendran. Esper que els altres també ho compregueu. I és que l'explicació d'aquest retardament es basa en que una gran part dels col·labora

dors del bolletí, i jo mateixa, hem estat en unes condicions que no ens deixaven gairebé fer res més: hem estat en exàmens.

Confii que a partir d'ara ens trobem amb menys mals de caps i feines i us podem oferir cada mes i així com correspon el vostre bolletí.

Gràcies.

Rosa Sastre

reconeixement de mèrits

RECONeixAMENT DE MERITS A DON MIQUEL FUSTER.-

El dijous 3 de juny, en un acte multitudinari es va celebrar a la Sala Imperial de Manacor una festa pagesa, amb motiu de l'acte d'homenatge al nostre bon amic i millor col·laborador Don Miquel Fuster.

A l'acte organitzat per l'Escola Municipal de Mallorca i patrocinat per l'Ajuntament de Manacor, hi va participar el grup de Sant Joan "Aires de Pagesia" i el bolletí "Sant Joan" obsequià Don Miquel amb una placa d'adhesió.

Enhorabona, i que per molts d'anys podem tenir-lo com a SANTJOANER.

TERCERA EDAT

DE SANT JOAN.-

ASSOCIACIO DE LA TERCERA EDAT

Des d'antic, molts de santjoaners anaven a Lluc per Cincuagema, a vegades en carro i altres a peu.

Diumenge dia 30 de maig l'Associació de la Tercera Edat va organitzar una passejada a Lluc, tornant pel Port de Pollença, Alcúdia i Can Picafort.

A Lluc es va tenir ocasió d'assistir a la celebració de la Santa Missa a l'esplanada del Santuari amb l'actuació dels "blavets", el dinar fou a l'aire lliure, menjant-se les panades i recordant que tal volta les d'altre temps tenien un "no sé què" que les feie, tal volta millors que no les d'ara.

sabieu que...

. Fa un parell de diumenges que a damunt s'arbre que hi ha devora sa cabina telefònica de sa plaça hi ha un "ribrell" verd. Què deu esser per contribuir a sa verdor? Qui sap!

. Un diumenge, en es centro (Bar) hi havia 4 al.lots de devers 10 anys que jugaven a cartes i amb les expressions que feien i amb les postures que adoptaven pareixien 4 "homonets". A més, estaven asseguts a una de les taules on "els homes" hi solen jugar.

. Un altre diumenge, sa plaça es va omplir d'al.lots que no feien més que tirar "coets" i assustar la gent. Fa estona (en el meu temps) jugàvem amb "globos".

. Vaig veure dues nines més de Sant Joan que venien de Petra en bicicleta. Què hi deu haver per allà?

. A Sant Joan o hi ha molts de duros, o moltes ganes de gastar-ne, o moltes ganes de passetjar-se, o no sé què. El que és cert és que hi ha molts de cotxes nous Seguiu lletgint i veuren...

- En Miquel Mates Fullana s'ha comprat un "Ford Fiesta".

- En Pep Boiret ("El desertor") un R-12

- En Miquel Rubí, (S'enamorat de Na Rosa Satre) un R-5.

- En Tolo de Vilafranca (s'enamorat de na... (no ho dic perquè no sé si ja és "oficial" o no), s'ha comprat un Vissa II

- En Jaume ja no anirà més amb el "pito" afònic (la bocina del cotxe, s'entén) perquè també se n'ha comprat un de nou (de cotxe, no només de "pito"): un R-5.

Enhorabona a tots i que el pogueu disfrutar (i pensar que segurament mai no podré dir: "Sabieu que jo m'he comprat un cotxe nou". Be, paciència, hi ha coses pitjors).

. Una dona sortia de can Toni de sa Botigueta (es fotogràf) i un altre donali damanà: "d'on veniu Madò...?" I ella respongué ben convençuda: "de fer-me una radiografia". (No us espanteu; n'hi ha que van a fer-se "una fotografia" en es raïdleg).

- Un altre dona que va anar a fer-se una foto pel carnet d'identitat damanà: "Què hi sortiran ses esperdenyes? Perquè si han de sortir les m'he de canviar"?

- Un altre que també va anar a fer-se una foto, quan se n'havia d'anar, en lloc de pendre de cap an es carrer, prengué de cap an es corral.

- Un altre dona, cada diumenge, quan diuen els resultats de les quinielles damanà: "Quants de variats hi ha?"

- Ses nines que anaren a Petra en bicicleta m'han fet a sebre que ho feren per esport. (Idò be!).

- El dia del Corpus hi havia uns quants de carrers de Sant Joan molt ben adornats. Enhorabona als veïns que hi col.laboraren

- Aquest mateix dia, sa madona des bar Centro (na Margalida) estava molt escanyada. Què li deu haver passat? Esperem que es curi aviat!

- Hi ha una parella que se'n va a comprar els gelats a C'an Fiol i després van a menjar-los a sa plaça des Centro. Què és que a C'an Fiol son més bons?

- Un diumenge hi va haver una espècie d'invasió de "moscardins" a sa plaça. Hi havia un parell de persones que n'anaven plens. Devien picar? Si és així, compa-tex en els invadits!.

- Han alçat sa farola de sa plaça i hi han posat un pedris enrevoltant. Enhorabona al qui ha tingut la idea perquè el "jardí" que hi havia abans no anava massa bo i en lloc d'haver-hi plantes hi havia vidres de les bombilles i "bolles" rompudes

TOFOL

del poble i pel poble

PARTICULARITATS DE LLENGUATGE DE SANT JOAN.-

Amb referències a les d'altres viles
per

Miquel Fuster, mestre nacional

Lema: Del poble i pel poble.

RAISA. Es un gust menjar-ne, i més si és calenta. Sineu té la prima per bandera; a Manacor en fan de redones i les diuen esclafades, i de llargueres, rellius. D'aquí prengué nom una societat humorística que es deia "El relliu" i va viure bastants d'anys; també en feien d'ordi i les coneixien per xerafins. A Artà també li diuen relliu. A Llubí, refenta.

RUL.LA Els al.lots en fan rul.lar. A Manacor fan córrer ses rol.lanes, i a Artà ses rodes.

RONXES a Sant Joan; llemugues a Manacor; raïssons a Sineu i roïssons a Andratx; és lo que queda del saïm i que es posa dins sopes, coques, etc., o s'ho mengen ets al.lots amb pa.

ROMPES. Són els cartonets que surten de les capsetes de mistos i tan a l'aire fan anar s'al.lotea. A Bunyola, també rompes; a Sineu, rompes i sants; a Artà, sants; a Manacor, petacos.

RODANXA. Roda de ferro dels molins, en lloc d'antennals. A Sineu, rodonxa.

SEGADORS. Es diuen aquí i per tot arreu els lluentons de les olles mascarades quan les lleven del foc. A Sineu també espigolers.

SUTJA. Mascara de ximenea. A Sineu, igualment, sujta; a Manacor, sutza; a Artà, tau rina.

SI. Equivalents a aquesta afirmació corren per aquí les següents frases: Ja és segur! Ves com és ara! Ves quin'una! No en faltaria altra!

SIRMENT. Casi per tot es diu sarment, però també n'hi ha que diuen sirment.

SOSTRES. En el pla, generalment; mes a sa muntanya, païsa.

TITINES. A Artà són sordais.

VEI. Quan es juga a raieta, és sa capseta o pedra que aguanta dobbés, rompes, etc. També el deuen trobar d'edat a Sineu, que el tenen per jai i juquen an el jai; a Artà, al canonet; a Manacor, a rebatol (damunt un cleperte) i a la raieta (amb capseta de mistos); a Bunyola, a rébol, i a Andratx a ruleta.

XITXEROS. Tendres i veis, diuen aquí com a Manacor i Artà. Pèsols a Ciutat, Bunyola i bastantes més parts; estiragassons a Felanitx; a Santa Margalida, pitxos.

XATXERO. Es nom d'un aucell que just hem sentit a Sant Joan. Per pobles que he preguntat, no el coneixen.

XANGUES. Es nom empleat a Sineu també. A Manacor, xànquetes, de fusta o pots de llauna, en què caminen els al.lots.

XECALINA. Teia o pedra de forma plana que tiren els al.lots a l'aire, de manera que volti. A Bunyola i Maria, ventaiola.

XAPE: ferrer. Sols ho hem trobat aquí.

XAPETA. Sant Joan pertany al grup dels que l'anomenen això. A Artà i Manacor la coneixen per fesset. A Artà es diu xapa a una aixada, i es reserva el nom d'aixada per quan acaba en punta.

Sant Joan de Juny

SANT JOAN DE JUNY.-

Ja tornam tenir pels morros la festa de Sant Joan, diada tota carregada de misteri, llegenda, poesia i amor.

Les fogateres durant les verbenes que altre temps han estat causa d'alguns mals locals i escenes desagradables, en general, han estat plenes de diversió i plaer. La modernització del nostre segle ha fet que desapareguen casi per tot arreu les fogateres, així com tant d'altres costums. La fogatera és i ha estat sempre signe de festa, no sols religiosa, sinó també pagana i són l'origen dels focs d'artifici.

Avui en dia, -si encara es fa- se salta per damunt el foc amb simplicitat, però antigament tenia una certa superstició i es deu el seu origen als "Caldeos".

Son moltíssimes i ben conegudes, les creïncies de la NIT DE SANT JOAN, però parlarem de les menys recordades en els nostres dies. Les virtuts de la rosada. La lliteratura antiga nos recorda molt sovint el fet d'anar a banyar-se a la matinada del dia de Sant Joan o preperar aigua especial d'aquest dia per diferents motius, regar una planta expersions, o altres. Es diu que es molt bo per curar certes malalties (com la sarna o altre malaltia de la pell) tant de les persones com dels animals, el banyar-se en l'aigua de la rosada o passar desnuds per dins els camps sembrats i per aquells que no poden

anar a prendre un bany de l'aigua de la mar del riu, de la font o de la rosada, també es molt saludable rentar-se amb aigua recollida el vespre anterior i deixada a la serenada de la nit. Tota l'aigua de la nit de Sant Joan es considerada beneïda per moltes de coses.

D'un llibre de Dn. Guillem Colom, n'hem triada una titulada Cançó de Sant Joan.

Son unes notes per despertar tot allò que es perd de la nit de l'amor, la nit bruixa, la nit encantada de Sant Joan, i que endemès de veure ballar el sol la matinada del nostre Patró, també hàgim vist a part o banda, a on encara ara es fa, Puig de mig dia, Sant Salvador d'Artá, Montisíon o tans d'altres) una foguetera ben encesa i que la flama mos animi a participar amb més força per la recerca i recrobrament de les nostres costums.

JAUME MOLA

I

SANT JOAN florit!
(Sant Joan granat!
Mostrau-nos l'estrella
(de l'enamorat!

Despertau, donzelles,
sortiu al balcó:
sota les estrelles
passa anit l'Amor...

Despertau xalestes
abans d'eixir el sol!
Brunzin les requestes,
soni el flabiol;

que cada garrida
que té enamorat,
de murta florida
té el llindar enramat.

SANT JOAN florit!
(Sant Joan granat!
Mostrau-nos l'estrella
de l'enamorat!

II

Marxau ja de lera
cantant, segadors:
ballant us espera
Sant Joan Pelós

Espígol i murta
-flors de Sant Joan-
abans que el sol surta,
segau-les arran!

I cada donzella
complí el seu manat
amb la flor vermella
d'un amor sorta...

SANT JOAN florit!
(Sant Joan granat!
Mostrau-nos l'estrella
de l'enamorat!

III

L'amor que dormit
surti al serení,
que el rou d'aquest dia
els cors fa florir.

Fadrina lleugera,
que havies temor
de saber quin era
el teu amador;

lleva't i no et giris,
i avança amb pas lleu:
el primer que oviris,
aquest serà el teu.

Sovint l'Amor mira
amb llambreig sobtat,
i passa i sospira,
i no l'hem llucat...

SANT JOAN florit!
(Sant Joan granat!
Mostrau-nos l'estrella
(de l'enamorat!.

LLETRES

"LLEGENDES MANACORINES"

Un nou llibre de Rafel Ferrer Massanet.-

Ho diré tot d'una. No m'agrada la crítica. Cap casta de crítica. Ni la crítica li terària. Ni la sé fer.

D'un llibre, d'una obra d'art, sols puc dir: m'agrada, no m'agrada.

De "Llegendes manacorines", diré que ho vaig llegir tot d'una tirada. En haver girat la primera fulla no ho pots deixar. m'ha passat lo contrari d'altres llibres.

"Llegendes Manacorines" és un llibre que crec llegiran amb el mateix interès el manacorins, com la gent de la part forana o el ciutadans, interès i delit que va de la primera narració i quan s'arriba al final, a la narració "L'ombra de l'amo en Jordi", sentim lo que se sent quan hem tastat una cosa bona, que ha estat massa bona i s'ha acabada massa aviat.

Com aficionat a escriure i replagar contarelles-sols puc dir després d'haver llegit "LLEGENDES MANACORINES" de Rafel Ferrer Massanet, que voldria tenir la manya d'aquest autor - bon escriptor per un dia arreplegar les "Llegendes Santjoaneres" que existeixen aquí, com a tots els pobles, i que van a lloure, esperant una ploma en acertada com la de Rafel Ferrer Massanet, per quedar per a sempre.

MIQUEL FLORIT

LA PARROQUIA

LES VACANCES.-

Mentre estava reflexionant sobre el què podria dir als lectors de la nostra Revista ha caigut en les meves mans un nombre de Imatges de la fe amb un títol molt suggestiu "Per a Déu no hi vacances".

El títol resulta una expressió familiar, encare que ambigua. Segons el to amb que se pronuncii pot significar que Déu no està mai absent de la vida de les criatures, el que és cert, o bé que a Déu no li agrada que els homes descansin, el que és fals.

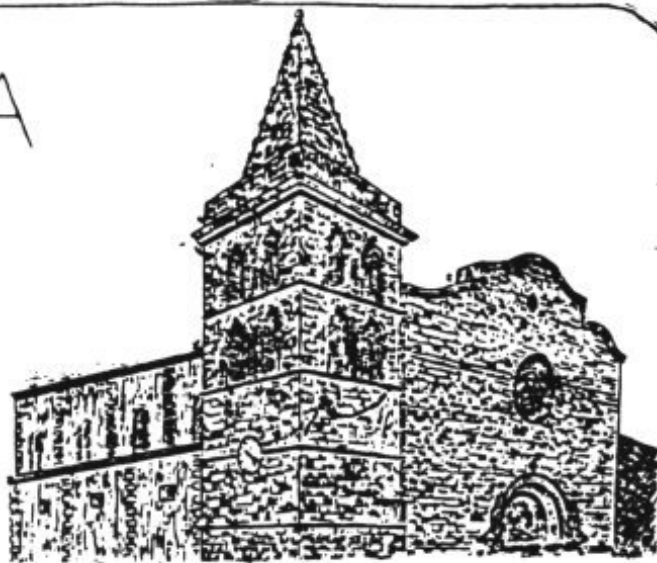
Déu ha volgut que el descans sia una realitat en la vida dels homes, i no com una cosa opcional, sino com part indispensable després de sis dies d'activitat creadora, Déu descansa al setè. Les vacances apareixen en el primer dissabte.

Però hi ha una veritat amb freqüència oblidada. Les nostres vacances ¿estan relacionades amb Déu? col·loquem Déu, ¿de vacances? o ¿en les nostres vacances?.

El fet humà de les vacances, la necessitat de les quals apareix més evident cada dia, que du tots els anys a un nombre creixent de persones a canviar d'aire i de ritme de vida, és una oportunitat inestimable per a la salut, per a l'equilibri físic, mental i moral de l'individu. Un realitat que afecta al cristià, preocupat al mateix temps per la salut, per la possibilitat de superació, pel que les vacances tenen d'alliberació.

Les vacances: un temps de trobada, de mirades sense enveja, de disponibilitat. Plenes d'ocasions de desvetllar el nostre esperit, de fer-nos més oberts a l'Evangeli.

Les vacances són el temps lliure pel nostre cos, que torna a trobar el plaer dels moviments dins els elements naturals. I per a l'esperit. La llibertat és exigent, obliga a escollir: d'altra forma ésser lliure equivaldria a estar buit.

Les vacances ens ofereixen com una maravillosa possibilitat que pot fracassar totalment o ésser inici d'una expansió que beneficiarà tota la nostra vida. Si elegim utilitzar el temps lliure de les vacances per a reflexionar amb calma, tornar a col·locar en el seu lloc les rutines que m'he creat, allargar la meua visió del món, enriquir el meu pensament amb el dels altres homes, aqueix pensament que s'expressa en l'obra dels escriptors dels poetes, això serà un temps productiu.

Les vacances són tot això que hem vist: un fet social d'una amplitud que no cessa de créixer; una sortida massiva, una indústria i un comerç en plena expansió, i també una experiència personal, conjugal, familiar, un temps de renovació, d'aire nou per a l'esperit i per al cos. En resum és l'ocasió privilegiada de viure, amb el màxim de disponibilitat i intensitat, els valors més espirituals.

D'un temps així Déu no en pot estar absent. Déu està present en tot esforç humà que cerca el desenvolupament i perfecció de les criatures, perquè quant més home és l'home, més s'assembla a aqueix Déu que l'ha fet a la seva imatge.

MN. GABRIEL FERRIOL ANTICH

INFORMACIO DE LA PARROQUIA.-

NOUS CRISTIANS.-

- Dia 30 de Maig de 1.982 :
Maria del Carme Alzamora Bauçà.

NOVES FAMILIES:

- Dia 8 de Maig de 1.982 :

Joan Lòpez Espigares
Margalida Barceló Garí.

- Dia 15 de Maig de 1.982:

Francesc Rotger Florit
Maria Monserrat Company Company.

- Dia 22 de Maig de 1.982:

Fèlix Bonnín Vanrell
Catalina Gayà Mas.

- Dia 5 de Juny de 1.982:

Rafel Dalmau Mulet
Margalida Matas Nicolau.

PASSAREN A LA CASA DEL PARE.-

Dia 28 de Maig de 1.982:

Margalida Vaquer Nigorra

el corpus en palma

Tan típica como la presencia de las águilas en Pollença es la de la "lledània" en Palma.

Se trata de un enorme rosetón de flores de cera policromas que, sostenido por un fornido sacristán, mediante un Mástil de madera, forma la cabecera del clero catedralicio.

Apenas la enorme rueda policolor enfi la la recta de una calle, acompañada de la campañilla ritual, distintiva del rangobasilical, se podían oír los susurros de los mayores y de los chicos: "Mira, sa lledània", "Ara ve sa lledània", "Sa lledània. Era un rumor de siglos.

Su fornido transportador se veía obligado a hacer un verdadero esfuerzo, dados los 65 kilos de peso, a los que hay que añadir la carga del viento que puede recoger su diámetro de dos metros, cubierta por completo, como está, por más de 1.200 florecillas de cera fundida.

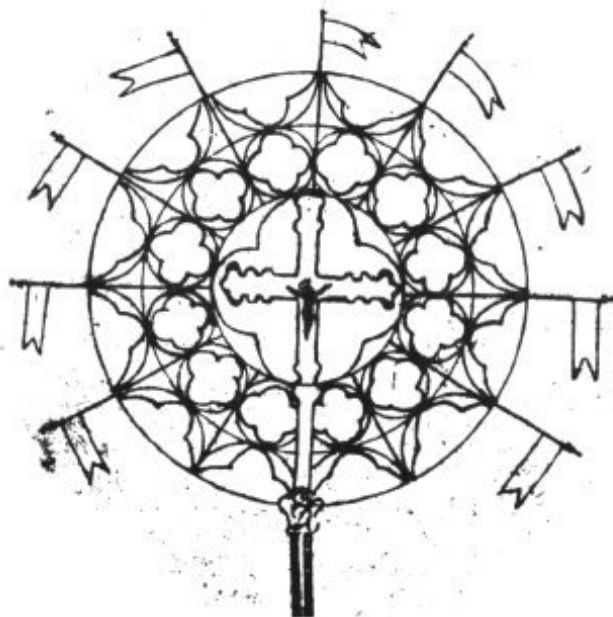
Se la suele considerar un atributo basilical, pero es un error... la lledània es el último testigo de una vieja tradición. Es una cruz alegre y triunfal, entonada con la primavera, que le comunica su savia y la convierte, de una cruz pasional en una cruz pascual, en una cruz festiva.

Es, en sustancia, una cruz procesional de la época en que florecen los campos. Si un día, por causa del viento -que dificulta en ocasiones su regreso por la puerta principal del templo, batido por la brisa marina, no puede salir es sustituida, simplemente, por una cruz procesional corriente.

Despliega tres círculos concéntricos ornados con arcos y cruces de varilla metálica, los cuales se cubren con la exuberante decoración floreal. El centro lo forma un crucificado de metal fundido. La circunferencia mayor lleva nueve banderolas de latón que vibran festivamente a la menor oscilación.

En las parroquias también tenían las suyas y consta que hacia 1740 todas llevaban su "lledània" a la procesión, presidida por la de la Catedral, que data del siglo XVII y puede verse apoyada en uno de los muros de su claustro.

Asimismo en algunos pueblos también era conocida, y así sabemos que la de Felanitx tenía la forma de un doble rombo inscrito uno dentro del otro.

Armazón de hierro de la lledània de la catedral de Palma (de la obra del P. Gabriel Llompart)

PRIMAVERA DE L'ESPERIT

A continuació, les oferim uns fragments del parlament que el mantenedor del II Certamen Nacional de Poesia i Prosa de Sineu, va fer a l'entrega de premis que es cele-

brà el 1 de Maig i que esperam sia del seu gust. D'altra banda volem felicitar a l'autor per tant belles paraules i el interès demostrat per la cultura.

Vigília de la gran Fira sineuera de Maig. Fira de les fires del Pla, diríeu el grau superlatiu del tan celebrat mercat sineuer dels Dimecres. Fira grossa de tot el que es vulla, i gran mostra ramadera: les bèsties amigues, col·laboradores de l'homo, en gran varietat d'espècies i de races. I, el seu costat, la de maquinària agrícola, aquest nou món que substitueix per ferros i eixos, els ossos i muscles dels animals; i per pistons i combustible les vàlvules del cor i la sang de les criatures de Déu.

El camp és poesia. I més ara en aquest temps d'Abril-Maig. Amb tal motiu i en aquest lloc, centre geogràfic i històric de l'Illa, Sineu, ermantellada d'un gloriós passat -Palau dels Reis i Camí Reial, seu del Veguer forani i clausurada monges de blasonat origen- en aquesta Vila ancorada entre bons verds, que prestaran bons grocs de les millors messes de Mallorca... en aquest Sineu, cruïlla de pobles i camins, bell és celebrar-hi també una gran fira de versos i paràgrafs, una festa de mots i imatges i rimes i accents de la "gaia ciència", un born i torneig beneït d'atractius guardons.

Els solcs de la gleva i els solcs dels versos: sovint els uns són continuats pels altres. L'ofici de versificar és quasi tan antic com el de llaurar, és a dir de molt abans que el poeta-pagès Virgili -avui ja bimil·lenari- cantàs en els serveis "Geòrgiques" (que volen dir "feines de la terra"), la "divini gloria ruris", la glòria de l'agre, obra de déus. A la

primavera del camp s'hi pot, s'hi ha d'ajuntar la poesia, que és primavera de l'esperit. Que no es decantin amb dues fires, que no es marginin reciprocament: al goig i guany d'un mercat, que cau amb dring de monedes dins un sarró, s'hi afegesca el goig i guany d'un certamen poètic, que caurà amb frec de perles dins la bossa del cor. Ni és vil en si la mercaderia, ni és cosa vana la poesia. Si estam condemnats des del Paradís a guanyar-nos el pa amb la suor del front, bé que ens ho alleugera l'Evangeli quan diu que no només de pa s'ha de viure. Enriquiu-vos, sineuers, amb els fruits de la terra i del treball de l'homo (avui és la Festa del Treball i demà la Fira de la Terra). Però enriquiu-vos també amb les flors de la ponsa i amb els gaudis del sentiment.

La verdor primaveral d'herbei i fullatge alterna amb el desbordant cromatisme dels pètals de les flors. Les flors tancades, de corrals i jardins, tresor de les madones, i les flors pel camp, lliures i a lloure, propietat de ningú i possessió de tothom. Lloem les unes i les altres. Vaig esser present als vostros Jocs Florals de fa dos anys: hi veia jo moltes flors; però supòs que, entobiat pel premi de prosa que pujava a recollir, no pararia gaire esment en aquell muntatge immens de calvells que era l'elegant entarimat de Reines i Jurat. Es ara que he sabut que es tractava de cents i cents de dotzenes de calvells arribats de València. Clavells d'ahir dels Jocs Florals, calvells d'avui d'aquest Certamen: els actes literaris a Sineu són majorment "clavellers". Vet aquí unes fites ben "florides" de la vostra Història.

Lloem també les l'ors silvestres. Hau-
reu vist pel camp solades de margalidoies
amables, trinxeres d'argelaques ferotges.
Haureu vist com dardellegen els túrgids se-
menters els coltells (o espases o espade-
lles): mars de grogor o vermellor dins l'o-
ceà de la verdesca. També germinaren les
rosells. La rosella, més sang, més caliu;
la floreta que heu escollit voltros -i per
lo vist a qualche altre lloc, per la Penín-
sula- com a trofeu literari: Rosella d'Or,
d'Argent o de Coure. Facem cas a la senzi-
lla flor que no destorba massa l'estirat,
disparat creixement de les tiges dels ce-
reals. "Roella" és el títol de les poesies
de l'inquer Miquel Duran i Saurina, aquests
dies presentades en novella i acuradíssima
edició.

S'es acabat per a mi el temps prudencial
d'un parlament de Mantenidor. La primavera
del camp és immensa. També ho és la prima-
vera de la poesia. Però la Poesia no és
tan sols Primavera. L'art no són sempre
"flors i violes". El món, la vida és, en
gran part, angoixa, tedi, dolor i guerra.
I tot això ho ha de reflectir i denunciar
l'art. No recurrirem a la poesia com a un
opi o droga que ens adormi la consciència
i ens rellevi del deure de vigilar i ac-
tuar i lluitar. Però tampoc volem abrandar,
covards o retuts, un art que col·labori al
desencís, a la desesperança i a la destruc-
ció. Proclamam una poesia bella de forma i
sana de contingut. I li donam a questa mis-
sió: "FER PRIMAVERA", mantenir primaverals
els cors. Tals si en els estímuls i incen-
tius que brollin dels sineuers certamens,
pels quals jo no desig cap hivern, i sí el
major nombre de Primaveres.

Gràcies.

BERNAT CIFRE I FORTEZA,
de Pollença

AVIACIÓ

APORTACIO ESPANYOLA.-

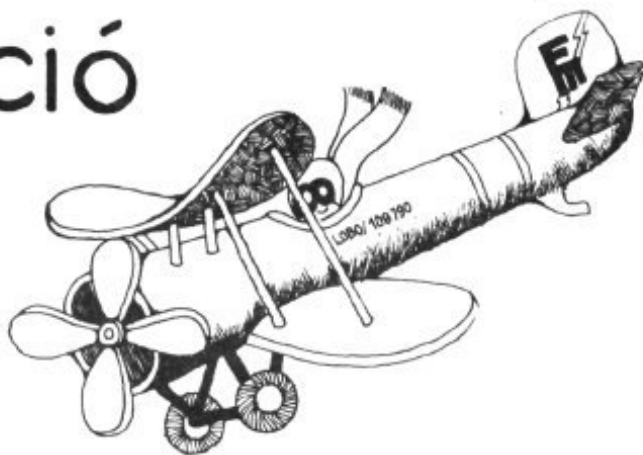
El precedent espanyol fou el vol realit-
zat amb un avió de motor i que va tenir
lloc a Barcelona l'Abril de 1.910, cal re-
senyar que el pilot era francès, Julien
Mamet.

L'aparat era un monoplà "Bleriot".

Es necessari referise en primer lloc,
a l'enginyer D. Benito Loygorri, que va
esser el primer espanyol que va treura,
després de brillants exercicis, el títol
de Pilot d'avió de motor, a l'Escola de
Pilots de Mourmelou (França).

JUAN DE LA CIERVA Y CODORNIU.-

La seva major glòria, es la invencio
de s'autogiro. Cal dir que el primer pro-
totipus construït per La Cierva va fracasar
ja que no va aconseguir elevarse mes
de cinc metres.

Però com el disseny era perfecte i es
varen repetir el ensais i el intents fins
a conseguir el 21 de gener de 1.923, a
l'aeròdrom de Quatre Vents el primer vol
amb autogiro.

L'èxit es va divulgar ràpidament pel
món, essent l'autogiro el precedent mes
inmediat i directe dels helicopters ac-
tuals.

JOSEP

CAIN Y ABEL.-

La historia que nos disponemos a narrarles hoy se debate entre tres adjetivos que la definen :traición, caciquismo y desvergüenza. Será el C.D. San Juan quien se convierta en esta ocasión en protagonista de éstas páginas, hoy. La situación que vamos a intentar narrarles, hoy no está al alcance (en lo que concierne a su conocimiento) del simple aficionado que sólo y porque no ostenta información para más; sólo, decíamos está en disposición de hipotetizar. Sólo quien está vinculado (como es mi caso) siendo componente del plantel juvenil al igual que otros muchos compañeros) puede conocer porque se cosechan unos resultados y no otros, las causas que las origina, etc. Pero vayamos al grano, la historia tiene su origen en las acertadas, responsables y oportunas gestiones que llevó a cabo el concejal de Deportes del Ayuntamiento (D. Antonio Bauzá Matas) con el propósito de poder salvar los obstáculos que habían creado la mala y deficiente gestión de la anterior directiva y de ésta manera hacer posible que nuestra villa pudiera tener representantes en lo que concierne al fútbol mallorquin. Se convocan numerosas reuniones para clarificar posturas, ratificar o rectificar en lo necesario y principalmente para enfocar un punto de partida para dar inicio al trabajo a realizar, para con él hacer frente con mínimas garantías de éxito a la temporada futbolística que se avecinaba y que todos: directivos, jugadores y afición en cierto modo nos habíamos comprometido a afrontar. En una de estas reuniones se constituye ese plantel directivo que iba a regir los destinos de nuestro fútbol a lo largo de la temporada 81-82; los elegidos nos las prometían felices, eran personas (la mayoría) que se estrenaban en éstos quehaceres, y que por ello iniciaban su trabajo con ganas, ilusión y valentía. Pero una vez llegado al campeonato liguero tanto para juveniles como infantiles y en consecuencia el deber de hacer frente a los partidos que correspondían; una los juveniles siendo víctimas (y que no valga de excusa, porque no necesitábamos de ellos) de su falta de con-

junción, falta de experiencia en estas lides, etc... etc. pierden los primeros partidos en disgusto y pasan a ocupar plazas clasificatorias en nada atractivas. El contrario, los infantiles recojiendo el fruto de la labor iniciada el año anterior, con un equipo en donde las innovaciones eran escasas por no decir nulas, adquieren una coherencia que les permite apuntarse gran parte de los puntos en los partidos que habían disputado y en consecuencia se colocan en una plaza clasificatoria sino brillante si al menos mejor que la que ocupaba el plantel juvenil en su correspondiente categoría..

Así de golpe y porrazo surge el cese o dimisión (porque aún no están nada claras las causas que originaron) del preparador hasta aquel entonces: Joan "Mena" . Con ello nacen las primeras suspicacias de que algo esta fallando en el engranaje directivo. A partir de ahí y cuando aún no se había llegado al ecuador de la temporada (final de la primera vuelta) surgirán ya los primeros síntomas de que la necesidad, la soberbia y algo más se habían apoderado del seno de la junta directiva. Aparecerán las personas que con el "ánimo" de ' echar una mano, no harán más que meter la pata (y vaya por Vd. el soberbio y con el algunos más). Asimismo los rumores (sólo rumores) de las convocatorias para integrar la preselección infantil de fútbol, el "interés" de algún equipo de ciudad por algún elemento de la plantilla, con ello alguien (Juan "polémico" y "taquicardia") se creen ya valorados en dólares y sus

respectivos "papás" se acreditan como "managers"; la política de padres se apodera del club y con ello desaparecerán varios directivos; los que quedan o entran se aferran a las maduras. Desde este mismo momento el fútbol juvenil se queda sin responsables, casi, sin entrenador y cuando este llega lo hace de segunda mano (y muchos sabrán porque lo digo), la indiferencia y la indisciplina se apoderan del plantel juvenil y actúan como únicas leyes válidas después de que el "exterminio" masivo de directivos se haya producido ya.

El material adquirido pasará a ser disfrutado tan sólo por los infantiles; las cenas, pagadas por aficionados tendrán invitados elegidos por directivos ("el invirtuoso"), los infantiles rechazan todo apoyo ofrecido por juveniles (guidados quizá por manos y cerebros superiores). Aparece el caos, se pierden los papeles, los juveniles están dejados de la mano de Dios y los infantiles guidados por la mano y cerebro de Satanás. Las luchas entre "diablillos" surgen, todos quieren sentir ser únicos artífices de los éxitos (en cuanto a resultados se refiere). Y un hombre, el único válido (según mi opinión y creo sinceramente que conmigo muchas otras): D. Pedro, el único que había tenido en todo momento un trato sin distinción tanto para juveniles como para infantiles, abandona su posición harto de dialogar con la traición y tratar con la necesidad. El, fue en todo momento mi único y válido presidente; y como él poco más hubo que se merezcan ahora el aplauso de "página 13": D. Antonio (concejal), D. Gabriel (párroco), D. Juan (el mister) por la laboriosidad desempeñada a principio de temporada y a lo largo de toda ella. Con ellos también la afición (excepciones al margen) que jamás dió la espalda al equipo y que además de fracasos supo reconocer esfuerzos; tan sólo ellos pueden sentirse partícipes de los triunfos. Gracias

Y para el resto (invirtuosos, soberbios, etc) lo que queda; para Vds. que jugasteis de mala manera con los destinos de una entidad que es y pertenece (aunque os cueste creerlo) de todo un pueblo, carnaza y carroña. Buen provecho.

Y ahora después de haber actuado según me dictaba mi conciencia, habiendo tratado y analizado a unos y a otros tan

como lo hicieron conmigo y compañeros, tal como les corresponde; ya, ya pueden declararme en rebeldía si quieren porque Vds. y a pesar del peligro que acarrea son los que al fin y al cabo tienen la sartén por el...

Ha quedado demostrado que pinta tanto un médico (doctor) en el At. de Madrid, como un mecánico en C.D. San Juan.

Hasta la próxima amigos.

Será el turno del Ayuntamiento: D. Guillermo y el "coperativista" por desgracia suya y alegría mía serán los protagonistas de éstas páginas: después de haber inventado el bocadillo de lentejas y el helado de sobrasada, no quieren fútbol la próxima temporada.

D. Guillermo; sólo pueden meterse en política los que al menos conocen sus ideologías.

Chao, hasta la próxima.

AMADOR BAUZA.

CONCURS PROVINCIAL DE CARTELLS.-

"FIRA I MOSTRA 82".-

Organitza: Ajuntament de Lluçmajor

Tema: Lliure, si be es valoraran mes els cartells amb al·legories relacionades de manera especial amb el fi objecte d'aquest concurs.

Al cartell durà obligatoriament la següent inscripció:

FIRA I III MOSTRA-LLUCMAJOR, 17 d'octubre de 1.982.-

Format: 50 x 70 a 3 ó 4 colors.

Plaça : fins el 31 de Julio de 1.982

Premi : 40.000.-ptas.

TEMES AGRICOLAS

Un dels temes més importants que estan, avui, damunt es tapet i merèixen ésser comentats en aquest insignificant treball, és el sistema establert per a la recaptació als treballadors agrícoles de les cotitzacions a la Seguretat Social.

No hi ha dubte que son majoria els que pensen que el treballador agrícola té que cotitzar a la Seguretat Social, com ho fa el treballador dels altres sectors; però el que difícilment pot entendre l'agricultor és que, justament, dins el mes de Juny li hagi de caure el pagament de tots els endarreriments, augments i altres herbes, a més de la mensualitat actual, quan, precisament, ara, és l'època en que el pagés té més aixutes les seves arques i ses possibilitats de recollir qualche balei són, encara, bastant llunyanes.

Es sabut de tothom aquell adagi mallorquí que diu: "Quan ses herbes creixen, ses bosses s'acursen". En conseqüència, és ben normal, idò, que ara que les herbes ja han acabat de creixer, a ses bosses ja no les quedi de on acursar-se. A l'agricultor li pega s'ànima en es peus quan veu que ha de fer uns pagaments obligatoris a un moment que no té cap duro.

El curiós és que l'agricultor respira, en línies generals, una vertadera inquietut i preocupació per el manteniment i millora, si pot ésser, de la Seguretat Social, però, els problemes que l'emmetzinen des de tots els cantons, l'obliguen a suplicar a l'Administració que es preocupi, també, del tema i intenti, amb bona voluntat i coneixement de cause, donar solució al problema.

Creim, sincerament, que es pot aconseguir qualche cosa positiva en aquest aspecte, ja que estan convençuts de que l'Administració participa, també, de la mateixa inquietut i preocupació que els

agricultors. Nos reforçen, precisament, aquest convenciment, les declaracions del Ministre d'Agricultura, fetes durant la seva intervenció en el "Dia del Agricultor", en motiu de la FIMA de Saragossa. En torn a la política agrària per el futur, diu el Sr. Ministre, que la basse en dos objectius fonamentals: "Aconseguir la màxima productivitat agrària i el màxim nivell de benestar pels agricultors.

J.G.

SANITAT

IDEES i DADES a L'ABAST

Alcoholismo:

Tòpicos y errores populares del alcohol

Por falta de información, por engañosa propaganda, persisten una serie de lo que podríamos llamar tópicos y errores, que intentan justificar el uso del alcohol. Incluso algunos médicos contribuyen a fomentar este equívoco al recetar el alcohol basándose en estas inexistentes virtudes.

Así se dice que el alcohol:

ES UN ALIMENTO .- El alcohol es un mal alimento, pues es pobre en calorías: sólo libera 7,1 calorías por gramo de alcohol puro. La sensación de trabajar con menos fatiga es engañosa, pues las calorías del alcohol no sirven para el trabajo, puesto que dificulta la combustión normal del azúcar del músculo, que es la única fuente de energía muscular. Esto sin olvidar que el alcohol resulta abusivo cuando aporta más del 20% de las calorías totales de la dieta. Sobre una dieta de 3.000 cal. esta proporción equivale a 3/4 de litro de vino de 10º.

ABRE EL APETITO.- El alcohol lo que hace es producir secreciones de jugo gástrico y unas contracciones anormales en las paredes del estómago que se parecen a la sensación de hambre, que pueden terminar produciendo gastritis. Uno de los síntomas de que se empieza a beber con abuso es precisamente la pérdida del apetito. El engaño es peor cuando se trata de niños, pues el alcohol puede dificultar la maduración de todo el sistema nervioso.

AYUDA A COMBATIR EL FRÍO.- La sensación de calor que el alcohol provoca es engañosa, pues en realidad produce una dilatación de los vasos de la piel, lo que hace que la sangre circule por la superficie del cuerpo enfriándose por dentro. Esta falsa sensación inhibe los reflejos defen-

sivos lo cual hace que el bebedor no se proteja. Contra el frío lo mejor es protegerse y tomar algo caliente.

AUMENTA LA TENSION ARTERIAL.- En realidad el efecto es todo lo contrario : a causa de la dilatación de los vasos de la piel, el alcohol disminuye la tensión arterial.

FAVORECE EL RIEGO DEL CORAZON Y PREVIENE LAS ENFERMEDADES CARDIACAS.- Por lo dicho anteriormente, la dilatación de los vasos de la piel y disminución de la tensión arterial, se dificulta el riego del corazón. Además no es dilatador coronario y puede dañar el músculo cardíaco.

ES ESTIMULANTE SEXUAL.- Lo que hace es desinhibir, quitar el miedo que muchas veces dificulta la relación sexual, la expresión de la propia "manera" sexual; pero en el plano fisiológico no sólo no da más potencia, sino, como es conocido de todos, puede llegar a producir impotencia, atrofia testicular y feminización por afectación hepática en el hombre y en la mujer amenorrea por atrofia ovárica.

TONIFICA.- El alcohol no es un estimulante ni aumenta los reflejos. Es simplemente un desinhibitivo. Y esto tan sólo en una primera fase, porque en realidad llega a producir depresión.

(Bolletí de la Premsa-Delegació Diocesana d'acció social).

exigir o estimular?

"Estava en el camp. a un camp molt verd però jo no era jo sinó que era una formigueta, una formigueta molt petita i manjava herba..."

Aquesta és la narració que feu un nin d'un dels seus somnis.

Tal vegada ni hi trobeu un contingut digne de tenir en compte; potser no crequeu amb el significat dels somnis, però esperau a llegir el que digué la mare d'aquest nin:

"Crec que exigeix massa al meu fill"

Crec que la relació que hi ha entre el somni i el que digué la mare és notable. Ens fa pensar que el nin realment de situava esser una formigueta perquè així, essent inferior no se li podria exigir tant.

El problema de l'exigència no és un fet aïllat sinó que més bé és molt corrent dins la nostra societat. Vivim de pressa i volem fer i aconseguir les coses també de pressa. No és estrany, doncs, que exiguem massa als nins. Volem que aprenguin a caminar aviat, que estudiïn molt, que treguin bones notes, que parlin bé, que siguin graciosos, però també educats. Volem, volem, volem... Però, en hem aturat a pensar el que volen els nins?

Son conscient de que als nins se'ls ha d'ensenyar, però això no implica una excessiva exigència; per molt que ens esforcem, un nin no aprendrà a fer una cosa fins que no sigui lo suficientment madur per a fer-ho i si ho aprèn sense esser madur, serà d'una forma no natural, potser inclús per atzar (i, en conseqüència, no ho haurà assimilat).

PREMSA FORANA

Santiago Cortés reelegit President.

L'Associació de Premsa Forana va celebrar a Inca, el dilluns 17 de maig, la reglamentària Asamblea General.

Es va aprovar en primer lloc la memòria de l'Associació.

L'estat de comptes que presentà el Tresorer; 87.579.-ptas. de despeses per --- 251.850.-ptas d'entrades dona un superavit de 164.271.-ptas. el qual despertà un llarg debat damunt el perquè d'aquest be-

Sí, ensenyar als nins; exigir, també, però dins les seves possibilitats.

Quina importància té que un nin aprengui a caminar als 8 mesos o que ho faci als 12? Si ha de caminar, tranquils, que caminarà un dia o l'altre i és més, ho farà sense que noltros ens esforcem perquè n'aprengui (un nin no aprèn a caminar perquè nosaltres li diguem "camina, camina" sinó perquè ens veu a nosaltres i es vol, primer aixecar per estar a la nostra altura i, vol caminar després perquè hi ha objectes que li serveixen d'estímul i que no podria agafar i, per tant, conèixer, si no camina).

En lloc d'exigir tant, estimem el nin perquè ell mateix vulgui fer el que trobam més conveniente.

Les coses més belles i dignes de pendre en consideració no són aquelles que s'han fet per exigència sinó aquelles que s'han fet voluntàriament, perquè es tenia un desig per a fer-les.

Què volem, que el nin arribi a ésser home aviat? Tranquils, ja hi serà a temps, potser massa a temps i tot; deixem que el nin actui i visqui com el que és, com a nin i no com un home en petit.

Repetesc, ensenyar sí, exigir també, però dins les seves possibilitats. Aquest exigir s'ha de pendre com un "estimular"; sí, estimular el nin perquè ell mateix se n'adoni de que allò que ha d'aprendre és important per a ell; o millor, estimular el nin perquè ell mateix ens damani que li ensenyem. Allò que aprengui d'aquesta manera, no ho oblidarà mai.

ROSA SASTRE

nefici, tenguent algunes publicacions greus problemes econòmics.

A continuació quedà disolta la Junta i es constituí la taula d'edat composta pel P. Vicedo Director de "Aposto y Civilizador" i En Martí del Cercle d'Estudis d'Alaró.

Es presentaren els candidats a la presidència que foren, Joan Barceló de "Llum

d'Oli" de Porreres, iSanti Cortés del "Dijous d'Inca", que havia estat President fins el moment. En l'explicació del perquè de presentar-se al càrrec, fou per aquest, la necessitat de consolidar l'Associació i una continuació de lo iniciat i seguir donant una imatge. Segons Joan Barceló, la seva candidatura obeïa a una millor representació de les publicacions en català i perquè totes les existents s'integrin dins l'Associació. La votació va ésser favorable a Santiago Cortés per 10 a 5 vots.

A la Vicepresidència, es presentà l'únic candidatura de Pere Mulet d'Es Saig d'Algaida i que va tenir 10 vots favorables. Per Secretaria, una sola candidatura, la de Gaspar Sabater del "Dijous", conseguí 10 vots. També per Tesoreria, una única proposta, la de Carles Costa del

Sant Joan, va tenir 11 vots. Per les tres candidatures a Vocals, es presentaren i conseguiren els vots següents, Joan Barce 16 13, Lluç Oliver de S'Ancruia (Deyà) 13 i Joan Martorell de San Poble 6.

Constituïda la nova Junta, es dissolgué la taula d'edat i es passà als precs i preguntes, deixant tres punts que eren: Sol·licitud d'entrada de noves publicacions. Proposta de quotes. I reorganització de les trobades.

El representant de "Bellpuig" d'Artà, demanà una editorial conjunta a favor del Museu d'Artà, lo que s'aprovà, si bé es discutí la forma d'execució.

Per acabar, el President convocà a la Junta Directiva a una propera reunió que tindrà lloc el dia 7 de Juny.

sección juvenil

BECAS Y AYUDAS.-

BECAS Fulbright IV Convocatoria.-

CONVOCA : Comisión de Intercambio Cultural entre España y Estados Unidos.

FINALIDAD : Ampliación de Estudios, Ciencias de la Información.

PLAZO DE SOLICITUD : Del 25 de Febrero al 10 de Septiembre 82.

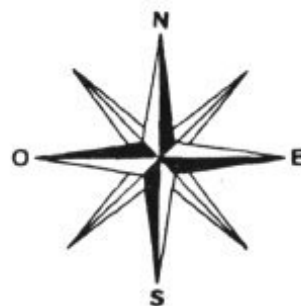
BOLSAS DE VIAJES para Profesores Universitarios.-

CONVOCA : Ministerio de Educación.

FINALIDAD : Para la realización de actividades docentes o científicas en el extranjero.

SOLICITUDES: Los solicitantes deberán ser profesores universitarios, ya sean numerarios, interinos o contratados, o becarios adscritos a los Departamentos e Institutos Universitarios.

PLAZO DE SOLICITUD: Los meses de Febrero, Mayo y Octubre de cada año.

CURSOS.-

CURSOS de Actividades Aeronáuticas en el Aeródromo de Villafria (Burgos).

TIPO DE ACTIVIDAD: Paracaidismo de 16 a 21 años.

Vuelo sin motor de 17 a 21 años.

Aeromodelismo de 14 a 17 años.

MATRICULA: 10.000.-ptas.

FECHAS: Del 30 de Junio al 29 de Julio

Del 2 de Agosto al 1 de Septiembre

PREMIO DE PINTURA.- "Elisa Tomás Yusti"

CONVOCA: Fundación Colegio Elisa Tomás Yusti de Alicante.

TEMA: Pintura

DOTACION: 250.000.-ptas y accésit de 75.000 ptas.

PLAZO: Hasta el 30 de Septiembre.

Curset de Cultura Popular

Sis setmanes de curset.-

Durant les sis setmanes que ha durat el curset de cultura popular, organitzat pel Centre Cultural de Sant Joan i patrocinat pel Ministeri de Cultura, hem pogut escoltar uns parlaments i veure uns audiovisuals del més interessant; en canvi, l'assistència no ha estat molt nombrosa, solsament una mitja de 27 persones.

El primer en obrir el torn va ésser D. Toni Galmés, que tractà, Pautes i temes culturals i monografies. A càrrec de l'Escola de Mallorquí de Manacor i dirigits per Biel Barceló, verem els audiovisuals; El recobriment de la llengüa a les Balears la vinya (una mica d'història) i Les menses (segar i batre). El bon humor d'altre temps presentat per Benat Cifre, va fer que tots el assistents passassin una vetlada molt divertida. Mn. Bartomeu Mulet, aconseguí amb el teme, la casa mallorquina (els seus estatjes i la roba) que d'una hora que estava programada, la vetlada s'allargàs a quasi dues. Com a final del curset en Francesc Vallcaneras, amb una conferència molt documentada i a la talla dels bons folkloristes, ens va donar a conèixer un poc més l'origen de la música i del ball mallorquí.

Com he dit abans, és una llàstima que en la reconeguda i merescuda categoria

dels conferenciants i en la suggestió dels temes programats i en tot el que costa organitzar una tanda de vetlades o qualque altra activitat, la gent no assistesqui en més assiduitat. Però, ells s'ho perden. Per molt que se justifiquin dient que és a una mala hora, que tenem molta feina i inclús més d'un, digui que no es fa res. Jo li deman, què fa ell? Què aporta ell pel nostre poble?.

CARLES COSTA.

PAUTES, TEMES CULTURALS I MONOGRAFIES

El passat dia 15 de Maig va tenir lloc al saló d'actes de L'Ajuntament la primera conferència de Cultura Popular dirigida per Dn. ANTONI GAIMES RIERA.

Hi va haver tan sols nou persones (i això que no hi havia futbol, però clar, es comprèn, era l'hora a que la gent acostuma a sopar.

L'acte va començar amb una petita introducció a càrrec d'En Carles Costa.

La poca quantitat d'assistents no importà molt a Dn. Toni, el qual començà

dient que sentia una gran admiració per les inquietuds lliterànes del nostre poble.

Seguidament, parlà de les pautes : i digué que són el comportaments de l'home davant un fet determinat i també a un temps determinat.

Quan parlam de cultura popular ens referim als diferents models històricament creats com a guia potencial del comportament humà; La Cultura, per tant no es transmet per herència, sinó que es producte de l'educació.

El que intenten els folkloristes és deixar constància de com eren i què feien els nostres avant-passats davant uns determinats fets.

Si ens dedicam a fer un estudi exhaustiu d'un tema o una pauta cercant contarelles de persones velles, llavors haurem fet una monografia d'aquella pauta.

Dn. Toni digué també que durant molts d'anys d'anar trescant per la nostra terra ha replegat un bon volum de fets, creïncies, maneres i formes amb les quals, els nostres avant-passats es comportaven, creien i feien.

LES DONES, ELS SEUS TABUS EN LA PAGESIA.-

Les dones, una volta casades eren les que comandaven, no sols dins la casa sinó inclús també fora d'ella. La dona era la directora i caixa del banc familiar. De tot això podem deduir que, un temps, a Mallorca, les dones comandaven.

Els tabús més generals de les dones mensuals són, entre altres, els següents:

- les dones no es poden ni acostar an el planter de qualsevol casta perquè aquestes seca i es mor.
- No poden saltar olives perquè tornen de molt mal gust.
- No poden tocar cap ferida perquè prenen malament.

PRONOSTIC DEL TEMPS.-

Llavor parlà del pronòstic del temps i de les influències de la lluna. Mallorca sempre ha estat una terra que s'ha caracteritzat per manca d'aigua. L'any 1613 fou un any molt sec; n'hi havia que vivien de garroves per poder arribar a l'estiu. El fet de ploure tant poc a Mallorca feia que la gent tingués un especial interès en intentar saber quan havia de ploure.

Tot seguit ens parlà d'una partida de refranys que havia recollit, els quals fan referència a n'això. Entre ells:

- Cel empedregat, amb una hora carrer banyat (Eivissa).
- Cel empedregat dins tres dies, banyat.

- Boira que pastura, aigua segura.
- Cel rogent, pluja o vent.
- Si les campanes es senten d'enfora, senyal de temps revoltós.
- Quan les formigues fan carrerany, senyal d'aigua.
- Quan fa una boirada molt grossa, sol ploure als tres dies i si no plou als tres dies plou als nou mesos.
- Si les mosques es posen cap per avall i piquen fort, senyal d'aigua.
- Si el cel surt molt vermell, senyal de pluja.
- Quan compareixen les formigues amb ales, senyal d'aigua o desbaratada de temps.
- Quan les ovelles belen i s'espolsen sovint i cerquen els camins, senyal d'aigua.
- Quan el bestiar o les egos s'espolsen fort les mosques, senyal d'aigua.
- Si es veuen cucs bruts de terra, senyal d'aigua, si van lluent i nets, senyal de vent.
- Quan està ennuvolat i el vent és de llebeig, plou ruixades.
- Amb vent de grec o gregal, mai plou molt.
- Hi ha una dita mallorquina que diu: "qui no n'és nat ni neixerà, ploure de grec no veurà".
- Si jo pogués tancaria el vent mestral amb cent claus i així per ventura plouria molta d'aigua de canal.
- Quan cau sutja de la semeneia, senyal d'aigua.
- Quan el sol pica fort, senyal d'aigua.
- Si l'Arc de Sant Martí surt el matí, pots pendre camí, si surt de capvespre, l'endemà no és festa (vol dir que plourà).
- Quan les figures es torben a perdre les fulles, es torba a ploure i si les perden prest, plou prest.

Per fer ploure s'enterrava un llagost dels grossos cap per avall, mostrant la coa, abans que es morís el llagost, havia plogut.

PRONOSTIC PER TOT L'ANY.-

Aquest són menys coneguts; era una observació normalment de marines i moliners

En haver tombat la mitja nit del dia de l'Exaltació de la Santa Creu (14 de Setembre), hi havia algun ninet que havia acabat la son i vetlava ben despert durant 24 hores: el temps que feia durant aquestes 24 hores era el temps per tot l'any; cada dues hores representava un mes. Així es podia calcular, tant el domini del vent com la intensitat dels mateixos.

Un altre pronòstic són les TEMPORES (de dia 12 a dia 23 de Setembre): cada dia dels dotze que duraven les tempores era un mes de l'any a venir; les hores del dia eren més o manco els dies del mes. El temps que feia cada dia i cada hora d'aquest 12 dies era elts temps de pluja, vent i ennuvolat que faria els 12 messos de l'any vinent. Hi havia vegades que no es complien; llavors s'observava segons les tempores dels moros.

En aquell temps es tenia un vertader respecte a la lletra impresa; el que deie el pronòstic anomenat el "SARAGOSANO" estenia per cosa certa. No hi havia cap possessió, ni a la vilacap casa de pagès que no tingués penjat el "Saragosano", a darrera sa porta per saber el temps que faria. El pronòstic més vell que ha trobat Dn. Toni data de l'any 1.637.

Per devers l'any 1.785 els diaris requelaben a cada subcriptor un pronòstic; entre ells, "El Isleño" edita un pronòstic que deie "tirada 500.0000 ejemplares. Cesar Augusto. Calendario para las islas Baleares. Por el célebre "Zaragosano" elogio por toda la prensapor elacierto de sus vaticinios..."

A l'any 68 - 70 feren un pronòstic que es dei "El Sarragosano" que s'editava en mallorquí i castellà, era un calendari més ple d'humor i gràcia.

INFLUENCIAS DE LA LLUNA.-

Si la primera lluna nova d'octubre sortia ajaçada el mal temps era segur per tot l'hivern i si sortia dreta, el bon temps dominava sempre.

L'hivern es contava per set llunes completes des de el mes d'octubre a la lluna nova darrera del mes de Maig; si tornava sortir ajaçada el temps no seria gaire bo.

Dites populars referentes a n'el temps i la lluna:

- Si la lluna fa rotlo, plou dins tres dies.

- Nadal lluna plena, anyada també plena.
- Si plou dins la lluna d'Agost, plou nou llunes seguides.
- El gra es mor tot sol si se llaura en lluna vella de Juliol.
- Lluna amb estrelles no té fills d'ella.
- Lluna voltada, pluja o ventada.
- Lluna amb corona, aigua dóna.

Dn. Antoni acabà la conferència dient que quan un poble creu en un fet determinat, sigui el que sigui, no perquè no el poguem explicar científicament, el deixa de tenir en compte.

Dedicà un petit record a n'el nostre país admirat per tot Mallorca, el Pare Rafael Ginar Bauçà, amb el qual tenia una gran amistat i digué que Sant Joan podia estar content de tenir-lo entre els seus fills.

MARGALIDA SASTRE JUAN
CARME SASTRE JUAN
FRANCISCA MUNAR BAUZA

TEMPS ENRERA

MEDICINA CASOLANA.-

QUI PERD LA VISTA.- Argila fina, se bull en vinagre i sen fa una coca i ben calenta se posa en es clotell (cap).

PER UN QUE TE MAL PIXAR (ORINAR).- Ha de bo-llir espinacs bords i n'ha de prendre una-
tassa cada dia en dijú.

UN QUE PIXI DINS ES LLIT O SE COMPIXI.-Dins
une olla gran d'aigua qui bull, si posa un
pollastre viu. Se beu d'aquella aigua teba
i queden bons.

PER NETEJAR LA SANG.- Se bull paradella de
torrent i se beu en dijú.

PER COBRAR GANA.- Se bullen alens de bou i
se'n beu una tassa en dijú. (A la costa de
Solanda i ha alens de bou).

PER RECOBRAR ES REMUC D'ES ANIMALS.- Se po-
sa una grapa de carbonat, quatre dits d'o-
li dins una botella plena de sifó, se reme-
na ben remanat i se dona an es vedell o va-
ca, i de cop li ve es remuc.

PER CURAR FERIDES.- Se bull herba amb vi, i
se posen pedaços calents amarats damunt sa
farida (Tot lo calents que se puguí).
- Fegar-hi pedra blava.

PER FER VENIR LA REGLA A LES DONES.- Se bu-
llen vint-i-un (21) brins d'espart (forapi-
car), tres uis de brot de mata i tretze (13)
rels de juliverol. Una vegada bollit se po-
sa a la serena i a la damatinada se'n beu
un tassó. Se'n beu tres dies i en es tres
tassons li haurà vingut lo que tenqui.

UN QUE HA ESTAT TOCAT.- Si beu mollera ro-
quera, en llo de cafè, no li repetirà.

EL NAS ESCLATAT (HEMORRAGIA NASSAL).- Una
clau dins l'esquena, o un poquet d'aigua
fresca.

PICADES D'ABEIA.- Se pixa (orina) dins la
terra i se fa un poc de fanq, que se posa
damunt la picade com si fos un pegat.

FERIDES CLOSES. SI SE FA MOLTA SANG.- Se
formen es travador (si sa feride és a les
cames) o els braons (si la farida és en el
braç).

PER UNA DONA QUE TE AVORTAMENTS.- Pendre
roser de Sant Francesc bollit. Es un ro-
ser sense espines que esta en el Convent
de Santa Clara.

PER QUAN NEIX UN NIN PELUT.- Tirar-li llet
de dona.

PER CURAR GRANS.- Llet.

**PERQUE ELS ULLS NO FLORIN QUAN ES TALLA
CEBA.-** Un tros de pa a la punta del gani-
vet.

- Una closca de ceba a damunt es cap.

CONCLUSIO.- Veim que molts dels remeis
i receptes de medicina casolana, tenen
una base natural i física.

Ja és més dubtos el fet de que preci-
sament hagin d'esser 3,5,7,9 etc. el nom-
bre de brots, ulls o vels a bollir; és a
dir, el fet de que per s'eficàcia de sa
beguda, hi hagi d'hever un nombre senar
(impar) de brots.

MIGUEL FLORIT HUGUET

teranyines

FIESTA AGRICOLA EN SAN JUAN.-

El discurso del Sr. Gili.-

(Continuación)

No son, no, las grandes masas las que producen los grandes fenómenos. El mundo imperceptible, esos seres microscópicos, son los que originan las mayores transformaciones. El ciclo de la materia inerte, á la actividad de la vida, se opera admirablemente bajo la influencia de la bacteria, de la célula, del bacillus. Lo que el ingenio humano con la superior inteligencia, no ha podido detener, sucumbe y se aniquila á la acción del diminuto microbio, patentizando el régimen establecido por Dios que preside y regula la gran obra de su creación. En vano la ciencia y los sabios se devancan; cada descubrimiento, cada innovación, no significa más que una manifestación elocuente del Supremo poder de la Naturaleza.

Así señores os presenta hoy la ciencia, la admirable obra de la Creación y á su divino Creador; la vida del mundo grande subordinada á la acción múltiple del pequeño mundo; la vida de las grandes seres sujeta en sus transformaciones al trabajo y evolución de la célula, de un ser inconsciente, ó de un diminuto vegetal.

Y, esto, señores, se observa así en el orden físico como en el orden moral. Los ejemplos se suceden no solo en la historia antigua de los pueblos, si que también se justifica en los tiempos presentes.

San Juan es un pueblo sensato y viril, es un pueblo consciente, es un pueblo pequeño, si, en su acepción material, pero que con su cultura, ha sabido atraerse las miradas y la admiración de sus hermanos los demás pueblos de la isla.

Labradores de San Juan; la atención de Mallorca, tal vez la de la Nación, está fija hoy sobre vosotros, al tiempo que recogéis los laureles de vuestros esfuerzos; porque un triunfo inaudito es, la visita que las Autoridades todas, y cuanto vale el país, se han dignado dispensaros.

Sirvaos de estímulo, esta honrosa recompensa que se os ofrece, para continuar con más fé, si cabe, el honrosísimo camino que os habeis trazado, con lo cual obtendréis no solo vuestro propio provecho sino el común de la Patria á que todos venimos obligados.

Yo señores, no entraré en detalles, ya que vosotros mismos podreis apreciar en su justo valor la importancia que para la agricultura mallorquina ó balear reviste el acto que celebramos, del conocimiento de la existencia en la Isla de esta Caja Rural, que funciona admirablemente hace ya unos tres años, de esta Granja modelo, aunque modesta sea; de estos campos de estudio y experimentación; de estas prácticas razonadas de la teoría moderna aplicada de la gran ciencia agrícola; y por consiguiente dejo á vuestra ilustrada y respetable consideración, el juicio critico de lo que habreis visto y la oportunidad de esta fiesta, que á los Reyes se dedica.

Lo demás, los resultados de ella, el tiempo lo dirá. Viva los Reyes!.

Pedro. J. Gili

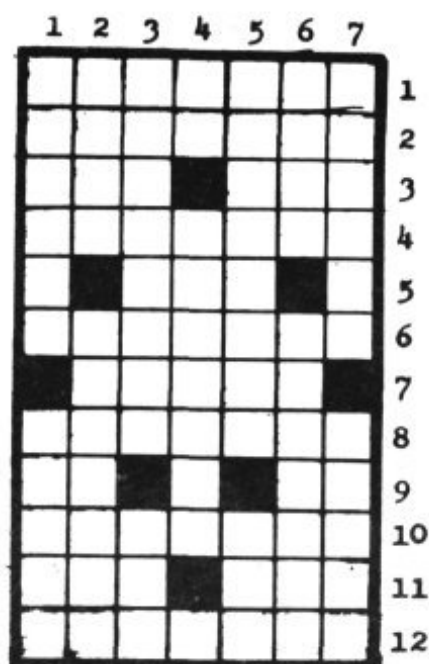
4 Junio 1.906

PASATIEMPOS

CRUCIGRAMA

HORIZONTALS.-1.- Cuerdo, lleno de sensatez. 2.- Negocios, temas. 3.- Boletín Oficial del Estado (siglas). Metal precioso de color amarillo. 4.- Locos, dementes. 5.- Prefijo latino que significa tres. 6.- Pertenecientes al suero. 7.- Parte del zapato. 8.- Calculas en su peso. 9.- Voz de mando. Dios egipcio del Sol. 10.- Angulos que forman las calles, caminos o ríos. 11.- Alabanza. Mango de vasija. 12.- Limpios, pulcros

VERTICALES.- 1.- Que tiene sabiduría. Acción de hablar. 2.- Padre de Jasón. Pertenecientes al éter. 3.- Posesivo, femenino y plural. Pierde el equilibrio y viene al suelo. 4.- Símbolo químico del estaño. Acción y efecto de aricar. 5.- Pertenecientes a la atonía. Entregad. 6.- Res de lidia. Pesado, gravoso, molesto. 7.- Oseos, pertenecientes al hueso. Cestas donde echan los pescadores el pescado.

SOLUCIONES A LOS PASATIEMPOS "ENTRETENIMENTS LLOGICS" DELS BOLLETINS Nº 113 y 114.-

1.- Del primer interlocutor del turista no podem saber què era: tant si es tractava d'un "vera" com d'un "fals" segur que va respondre: "sóc vera"; però el segon si que podem assegurar que era fals perquè ens ha dit una mentida.

2.- El pres en té prou preguntant a un qual sevol dels dos guardes: "¿Auina porta em diria el vostre company que mena a la llibertat?". Perquè tant el veraç com el mentider li hauran de dir la porta que no condueix a ésser lliure, i per tant prenent l'altre porta podrà sortir tranquil·lament cap a la llibertat.

3.- El sol·licitant va dir: "La meva boina és negra, perquè si fos vermella cadascú dels meus companys hauria pensat "com

que de vermelles només n'hi ha dues la meva boina no pot ser vermella perquè el de la negra ja sabia de quin color la porta" però com que cap dels dos no s'ha mogut a dir res, vol dir que les veuen negres totes dues com jo mateix".

- Es millor quasi perdre perquè vol dir que encara s'ha guanyat.

- Hi ha tant cafè en el tassó de la llet com llet en el del cafè, perquè havent-hi un altre cop igual quantitat de líquid en els dos casos, és clar que el cafè que hi ha amb la llet és exactament igual al cafè que faltaria a l'altre tassó per a la mida inicial que ara està substituït per llet.